

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Kvalitetssikringsrapport

for

studieåret 2004/2005

Innhold

DEL 1 STUDIER	2
Oppfølging av tiltak fra forrige års rapport.....	2
KVALITETSSIKRINGSRAPPORT FOR STUDIETÅRET 2004/2005	5
Utfordringer i arbeidet med kvalitetssikring av studiene	5
Inntakskvalitet	8
Innsatskvalitet og rammekvalitet	9
Undervisningskvalitet.....	11
Studieprogramkvalitet	14
Resultatkvalitet.....	17
Relevans	22
DEL 2 PHD-STUDIET	24
KVALITETSSIKRINGSRAPPORT FOR PHD-STUDIET.....	24
Fråfall blant doktorgrads- og PhD-studentar.....	24
Gjennomføringstid	25
Refuseringar	27

DEL 1 STUDIER

Innledning

Rapportene vi har mottatt viser at kvalitetssikringssystemet stort sett er godt forankret ved de ulike fagmiljøene. Vi er kun kjent med ett tilfelle der implementeringen ikke har gått helt som planlagt, men der har instituttledelsen selv gjort de nødvendige grep for at kvalitetssikringen av studiene i fremtiden skal gjennomføres i henhold til kravene i systembeskrivelsen.

Vi er ellers kjent med at fagmiljøene jobber svært systematisk i arbeidet med studiekvalitet. Ved semesterstart blir studentene grundig informert om kvalitetssikringsarbeidet som de skal være en del av. Som et godt eksempel kan vi trekke frem Institutt for arkeologi der studentinvolveringen har vært svært vellykket. Instituttet har på allmøte gitt informasjon om det planlagte arbeidet og bedt studentene velge representanter og kontaktpersoner. Studentene har fulgt dette opp. I tillegg til den muntlige orienteringen har instituttet utarbeidet en plan for kvalitetssikringsarbeidet som både studenter og ansatte er kjent med. Resultatene og tiltakene fra evalueringen av de enkelte emnene blir rutinemessig gjort kjent for alle lærere som er involvert i emnet, også de lærere som i fremtida skal undervise i emnet. Vi synes Institutt for arkeologi gjennomfører sitt kvalitetssikringsarbeid på en veldig bra måte, men vil samtidig påpeke at dette gode arbeidet også gjennomføres på de aller fleste fagmiljø på SV-fak.

I vår ble det nettbaserte evalueringsverktøyet QuestBack implementert ved fakultetet. Neste alle våre fagmiljø benytter seg av QuestBack i større eller mindre grad. Fakultetet har svært gode erfaringer med bruken av QuestBack, særlig fordi svarprosenten er høy blant studentene. Ved at vi kan spørre alle som er registrert på et emne, når vi også ut til de som ikke følger undervisningen. På denne måten får fagmiljøene kjennskap til hvorfor noen studenter ikke følger undervisningen. Vi vil likevel oppfordre de som har bruker muntlig metode om å fortsette med det så lenge de finner metoden mest hensiktsmessig.

Det har vært gjennomført evalueringer med bruk av utradisjonelle evalueringsmetoder. Ved Visuelle kulturstudier har studieprogramevalueringen blitt gjennomført i gruppe med både studenter og ansatte. Deltakerne på møtet gjennomførte en form for scenisk fremføring av ting de opplevde som problematisk. Både studenter og ansatte har uttrykt stor tilfredshet med å gjennomføre evaluering som en fremføring fremfor å bruke den tradisjonelle samtaleformen. Fakultetet ser svært positivt på at den kreativitet som Visuelle kulturstudier har vist i valg av evalueringsmetode.

Oppfølging av tiltak fra forrige års rapport

Inntakskvalitet

Tiltak: De programmene som påpeker problemer med forkunnskaper, har selv pekt på hvilke tiltak som må settes i verk. Fakultetet anbefaler at det ved etablering av metodeseminar bør tas sikte på å brukes av flere program.
--

Oppfølging:

Fakultetet har ett metodeseminar på bachelornivå, SVF-1050 Samfunnsvitenskapelig metode. Dette emnet er obligatorisk i 6 bachelorprogram ved fakultetet, inkludert det nyetablerte programmet politikk, økonomi og filosofi.

Vi ser ikke det samme på masternivå. Masterprogrammene er i stor grad disiplinorientert, noe som gjenspeiler seg i metodeemnene. De program som benytter seg av samme metodeemner, er program som har samme faglige forankring. Det ble i vårsemesteret 2005 etablert et nytt metodeemne som inngår i Master in Indigenous Studies. De påpekte selv i fjorårets rapport at det var behov for et emne som kunne gi et felles fundament for studentgruppen som har ulike faglig bakgrunn. Innholdet i emnet reflekterer dette og ble ikke vurdert i forhold til andre program.

Innsatskvalitet og rammekvalitet

Tiltak: Fakultetet har påpekt at instituttene må vurdere egen programportefølje og at programstyrene vurderer om de i større grad kan benytte seg av andre institutts emner.

Oppfølging:

Studieutvalget har påpekt dette overfor institutt og programstyrer. Vi ser at to program er vedtatt nedlagt i perioden: Bachelorstudiet i det flerkulturelle Norge og fortid og nåtid og Masterprogrammet i nordisk mellomalder.

Vi har opprettet et nytt program i samarbeid med NFH; Bachelorstudium i politikk, økonomi og filosofi. Dette programmet medfører ikke at emneporteføljen øker for SV-fak. siden programmet baserer seg på allerede etablerte emner. Dette programmet starter høsten 2006. Når det gjelder fakultetets emneportefølje ser vi at nye emner som er etablert i hovedsak er knyttet til program som tidligere er vedtatt opprettet. Vi kan nevne masterstudiet i psykologi som startet opp for første gang høsten 2005. I 2005 opprettet vi emnene som skulle starte høsten 2005, masteroppgaveemnet og valgemen. Vi ser også at vi har opprettet nye emner for profesjonsstudiet i psykologi. Her legges gamle emner ned, slik at vår totale emneportefølje ikke økes som følge av dette. Vi opprettet også en rekke masteremner tilknyttet intergrert lærerutdanning, samt emner i spesialpedagogikk på bachelornivå for selv å kunne rekruttere studenter til masterprogrammet.

Resultatkvalitet

Tiltak: SV-fakultetet oppfordrer til bruk av ekstern sensor for å sikre en lik bruk av det nye karaktersystemet. Universitetets retningslinjer skal innarbeides i en sensorveiledning og sendes ut til de vi benytter som ekstern sensor.

SV-fakultetet har siden innføringen av nytt karaktersystem oppfordret til bruk av ekstern sensor jfr. punkt a i eksamensforskriftens § 37¹. Det nye karaktersystemet har nå vært i bruk i to studieår og vi ser at flere nå ønsker å ta i bruk ordningene som er beskrevet i punktene B, C

¹ Eksamensordningene det henvises til i eksamensforskriften § 37 er:

- a. ekstern sensor deltar ved vurdering av eksamensbesvarelsene fra alle kandidatene
- b. ekstern sensor deltar ved utforming av eksamensoppgaver og sensorveiledning
- c. ekstern sensor foretar kontroll av intern sensors vurdering av et tilfeldig utvalg kandidater
- d. eksterne sensorer foretar en samlet vurdering av alle vurderingsordningene som inngår i studieplanen/faget.

og D. For bl.a. å sikre felles vurderingsgrunnlag for ordning D behandlet Studieutvalget i juni 2005 sak SU-51/2005 200503470-1 BRUK AV EKSTERN SENSOR VED SV-FAKULTETET

Enstemmig vedtak:

”SU er kjent med at de fleste institutt benytter seg av sensurordning A eller D, men vil også oppfordre instituttene til å benytte seg av ordning B og C, jf. eksamensforskriften §37. Ved involvering av ekstern sensor i henhold til ordning D, anbefaler SU at det innføres en lik ordning når det gjelder hva vi krever at ekstern sensor. For at ekstern sensor skal ha et tilstrekkelig grunnlag å evaluere vurderingsordningene ut fra, bør det kreves at evalueringen foretas på bakgrunn av sammensetningen av emnene som inngår i et studieprogram. Ekstern sensor skal ha tilsendt studieplan og emnebeskrivelser som inngår i programmet. Ekstern sensors vurdering av vurderingsordningene skal skje før sak om godkjenning av emne sendes SU.”

Fagmiljøene sender ut fagspesifikke vurderingskriterier til eksterne sensorer der disse foreligger. Der de ikke foreligger sendes de generelle vurderingskriteriene ut.

Undervisningskvalitet

I fjor tok vi opp funn fra Forsknings- og studieavdelingas studentundersøkelse som viste til misnøye på kvaliteten av seminarundervisningen på et bacheloreemne på Institutt for psykologi.

Oppfølging:

Vi er meget fornøyde med at Instituttet gjennomførte kursing av seminarlederne umiddelbart etter at de fikk kjennskap til misnøyen på kvaliteten av seminarundervisningen. Programstyret rapporterer at de ser svært gode resultater av tiltaket.

Studieprogramkvalitet

Tiltak: Alle studieprogram må gjennomføre evaluering i vårsemesteret 2005. Den må ha som mål å bl.a. fokusere på gjennomstrømmingen til studentene.

Oppfølging:

Vi ser at det er gjennomført studieprogramevalueringer i hht. planen for evalueringer. Som nevnt er det kun ett program hvor dette ikke er fulgt opp.

Programstyrerapportene tar også på alvor tallene for gjennomstrømming som viser at studentene i stor grad ikke gjennomfører studiene på normert tid.

Tiltak:

1. Orienteringsmøtene for programmene gjennomføres før orienteringsmøtene for ex.phil., ex.fac. og introduksjonsemet.
2. Programstyrene må i løpet av vårsemesteret diskutere ulike alternativer for å forbedre organiseringen av SVF-1000 og samtidig diskutere om fagtilhørigheten for de programmene

som benytter seg av SVF-1000 kan bedres gjennom å flytte ex.fac. til 2. semester i programmene.

Oppfølging:

Begge punktene er fulgt opp. Punkt 1: I forrige rapporteringsperiode mottok fakultetet flere meldinger om at studentene har manglende programtilhørighet på bachelorstudiet. Tiltakspunktet ble tatt opp i møte med FSA og de andre fakultetene i planleggingen av semesterstart, og tiltaket ble gjennomført høsten 2005. Studentene møter altså til orienteringsmøtet på programmene før orienteringsmøtene til enkeltemnene ex. phil., ex. fac. og introduksjonseminnet. Allerede nå ser det ut til at det har hatt positiv effekt at studentene møter fagmiljøet og sine medstudenter på programmet før enkeltemnene. Programstyret for bachelor i psykologi rapporterer om at studentene i mye større grad får meg seg programstrukturen og institutttilhørigheten enn tidligere.

Punkt 2: Organiseringen av SVF-1000 ble ikke endret radikalt som bl.a. Institutt for sosiologi ønsket, men endret på en måte som det var mulig å gjennomføre høstsemesteret 2005.

I fjorårets fakultetsrapport var organiseringen av emnene i førstesemesteret et tema: Vi åpnet for en diskusjon med programstyrene om å vurdere flytting av ex. fac. til 2. semesteret slik at studentene på et tidlig tidspunkt skal få mer tilhørighet til programmet de har valgt ved at førstesemesterstudiet inneholder flere programemner enn det gjør per i dag. Også i år har flytting av ex. fac. til andre semester blitt et tema. Programstyret for sosiologi viser til et forslag fra deres studenter om å flytte ex. fac. til andre semester. Programstyret ber om at fakultetet diskuterer en slik ordning med Institutt for filosofi og Institutt for historie. En eventuell flytting av ex. fac. vil berøre nesten alle bachelorprogrammene våre og føre til et omfattende arbeid med studieplanene.

Oppfølging:

Fakultetet vil på bakgrunn av gjentatte oppfordringer fra både studenter og fagmiljø starte diskusjonen om en slik endring med alle berørte fagmiljø ved SV-fak. gjennom en høringsrunde før saken behandles i Studieutvalget.

KVALITETSSIKRINGSRAPPORT FOR STUDIETÅRET 2004/2005

Utfordringer i arbeidet med kvalitetssikring av studiene

Flere miljø hos oss har problemer med å få studentene til å delta i evalueringsarbeidet. Det virker som studier med store kull har de største problemene, som for eksempel bachelor i psykologi og i statsvitenskap. Fagmiljøene legger store ressurser i å få studentene til å delta i evalueringsgrupper, programstyret og instituttstyret uten at det gir positive resultater. Dette oppleves som problemfylt ettersom det blir vanskelig å gjennomføre evalueringer av studier uten "påkrevd" representasjon fra studentene. Vi kjenner igjen problemstillingen med studentrepresentasjon i fakultetsstyret og studieutvalget.

Etter at fakultetet ble kjent med disse utfordringene inviterte vi studenter og ansatte ved hele fakultetet til et møte om studentenes engasjement og faglige- og sosiale miljø. Det fremkom ikke noen endelige konklusjoner på hvilke tiltak som kan være hensiktsmessige for å øke studentenes engasjement i studiekvalitet og representasjon i styret. Et av tiltakene som ble diskutert var obligatorisk undervisning slik at studentene får en bedre kontakt med læringsmiljøet og at dette vil påvirke deres engasjement. Studentstyrelederen uttrykte skepsis til innføring av obligatorisk undervisning. Det er verdt å merke seg at ved de studier der

majoriteten av studentene følger undervisningen så rapporteres det i mindre grad om problemer med studentengasjement eller faglig- og sosial tilhørighet.

Fakultetet vil på bakgrunn av disse utfordringene gjennomføre en studentundersøkelse på utvalgte studier for å kartlegge årsaken til denne studieatferden. I undersøkelsen vil vi blant annet undersøke hvorfor studentene ikke engasjerer seg, faktorer for faglig- og sosial tilhørighet og oppmøte til undervisning. Resultatene fra undersøkelsen vil bli gjort kjent for alle fagmiljøene ved vårt fakultet og andre ved UiTø som har interesse av det.

Fakultetet tror disse utfordringene vil være noe som vil følge flere studieprogram i lang tid. Vi tror at dette kan bedres noe på sikt gjennom det kontinuerlige arbeidet med å informere og involvere studentene i kvalitetssikringsarbeidet. Studentene må helt fra starten av opplæres til at studentevaluering ikke er noe som gjøres ved siden av studiene, men at det er en naturlig del av studiet. Ved Praktisk pedagogisk lærerutdanning (PPU) gjennomføres det kontinuerlige evaluering av studiet uten at studentene har uttrykt evalueringstrøtthet. Fagmiljøet ved PPU har vært dyktige til å integrere evaluering som en del av selve studiet gjennom flere underveisevalueringer og sluttevaluering. Faglærerne og administrasjonen har gjennomført evaluering- og oppfølgingsarbeid i tett samarbeid med hverandre og med studentene. Evalueringene som PPU gjennomfører gjenspeiler at læringsmiljøet er basert på samarbeid mellom fagmiljøet, administrasjonen og studentene. Studentene gis rikelig med anledning til å uttale seg om fagmiljøets og administrasjonens innsats, og i tillegg blir de i stor grad utfordret til å reflektere over egen innsats og faglig utvikling. Studentevalueringene blir dermed ikke bare en metode for å få kjennskap til studentenes meninger om studiet, men like mye en anledning for studentene til å evaluere sin egen faglige utvikling over tid. I tillegg er evaluering et sentralt tema i læreryrket og dermed i PPU-studiet; Det legges derfor opp til at studentevalueringene skal være mest mulig ”forbilledlig” i den forstand at studentene ikke bare skal høre om viktigheten av elevevalueringer, men også erfare det selv. Evalueringsarbeidet som PPU har gjennomført i rapporteringsåret tyder på at både studentene, fagmiljøet og administrasjonen har vist stor vilje til å etablere best mulige læringsvilkår. I sluttevalueringen av studiet skrev en student følgende om læringsmiljøet ved PPU-studiet: ”Har opplevd klassemiljøet og læringsmiljøet som svært positivt. Og i et positivt miljø så tør man mer og får resultater man ikke var klar over man kunne oppnå i utgangspunktet. Da begynner man virkelig å snakke om læring! Det har vært et fantastisk år, og miljøet har bidratt i veldig stor grad til dette.”

Tilbakemeldinger til studentene om kvalitetsforbedrende tiltak er en annen utfordring mange fagmiljø har. Problemet er at studentene som regel er ferdige med undervisningen på det aktuelle tidspunktet for å gi tilbakemeldinger om resultat og tiltak. Studentene har ved flere anledninger gitt klart uttrykk for at det er veldig viktig at de får tilbakemeldinger, og at det er bedre med en e-post enn ingenting. Ved Institutt for historie er arbeidet med å gi tilbakemeldinger gjennomført på en veldig bra måte ved at studentene ved semesterstart både blir informert om tidligere evalueringer og gjennomførte eller planlagte tiltak. På denne måten erfarer studentene at studentevaluering faktisk har betydning og får konsekvenser for instituttets arbeid med å forbedre studiene og læringsmiljøet.

Rapporteringssyklusen ved vårt fakultet fungerer stort sett tilfredsstillende med unntak av rapportering fra emnenivå. Våre erfaringer er at fleste emneiere ikke rapporterer til fakultetet og programstyrene til de tverrfaglige studieprogrammene. Resultatene og tiltakene rapporteres i hovedsak gjennom programstyrerapportene. Dette oppleves som problematisk for de tverrfaglige studieprogrammene fordi de er helt avhengig av rapportering fra emnenivå for å

kunne arbeide med helheten i studieprogrammene. Dette er noe som fakultetet allerede har påpekt overfor instituttene. Noen få fagmiljø rapporterer at faglærerevaluering ikke er godt nok implementert. Fakultetet ber disse om å iverksette nødvendige tiltak i inneværende semester slik at faglærerevaluering blir gjennomført på emner som er plukket ut til evaluering.

Noen programstyrer rapporterer om erfaringer de har gjort i arbeidet med kvalitetssikringen og forslag til tiltak for å bedre kvalitetssikringsarbeidet. Programstyret for sosiologi ønsker at fakultetet skal fortsette med å invitere både studenter og ansatte til felles møte om studiekvalitet lik det møtet som ble avholdt i mai.

Programstyret for statsvitenskap peker på det problematiske ved at nøkkeldata for vårsemesteret blir sendt fra fakultetet for seint (i september) til at de kan inngå i den årlige programevalueringen på våren. Vi utarbeider karakterstatistikker som har blitt sendt ut så tidlig som det har vært mulig. Vi kan ikke sende ut nøkkeltall for vårsemesteret tidligere siden FS ikke er oppdatert før i september.

Tiltak: Vi tror at studentenes holdninger til for eksempel deltakelse i evalueringsarbeid påvirkes mest av den de kjenner best i fagmiljøet, nemlig faglærer. Vi oppfordrer faglærerne til å delta aktivt i det holdningsskapende arbeidet som gjelder studentenes engasjement i arbeidet med studiekvalitet.

Vi vil på det sterkeste oppfordre alle våre fagmiljø til å gjennomføre tilbakemeldinger til studentene ved hver semesterstart slik Institutt for historie gjør det.

Fakultetet ber alle emneiere ved SV-fak om å gjennomføre rutinemessig rapportering til fakultetet om funn fra evalueringer og gjennomførte eller planlagte tiltak i henhold til systembeskrivelsen. Rapporteringen til fakultetet skal skje umiddelbart etter at resultat og tiltak er behandlet. Fakultetet vil ha ansvar for å videreformidle emnerapporteringen til de tverrfaglige programstyrene.

Hovedtema for årets kvalitetsikringsrapport

Vi vil i årets rapport se nærmere på to punkt:

1. Studieatferd og faglig- og sosial tilhørighet.
2. Gjennomstrømming og resultatfordeling.

Begge hovedtemaene vil bli kommentert underveis i rapporten som er lagt opp i henhold til kvalitetssikringssystemets kvalitetsaspekter.

Undervisningstrategi

I inneværende studieår vil fakultetet gå i gang med å utarbeide en *undervisningstrategi*. Strategien vil berøre temaer som tas opp i denne rapporten, og tiltakene vil følgelig avhenge av strategien. Av denne grunn har vi enkelte steder i rapporten unnlatt å nevne tiltakspunkter, det gjelder spesielt delene i rapporten som omhandler undervisningskvalitet og studieprogramkvalitet.

Inntakskvalitet

Mål:

Studentenes forkunnskaper skal samsvare med de faglige kravene som stilles i hvert studieprogram.

Generell kommentar: Opptakskriteriet til bachelornivået for alle program ved SV-fakultetet er generell studiekompetanse eller realkompetanse for søkere over 25 år, og det er kun helseadministrasjon som kommenterer dette i programstyrerappen.

Helseadministrasjon: Studiet har ingen krav utover generell studiekompetanse. Søkere over 25 år kan søke om opptak basert på realkompetanse. Det stilles ikke krav om spesielle forkunnskapskrav, men det vil likevel være en fordel med ekstra realfaglig bakgrunn innen matematikk, biologi eller kjemi fra VK1 og/eller VK2. For studenter som mangler grunnleggende matematikk kunnskaper gis det hver høst et eget forkurs i matematikk. Forkurset er et samarbeid mellom Norges Fiskerihøgskole og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.

Master: Alle masterprogrammene har et opptakskrav på minst karakteren C på opptaksgrunnlaget. Det er ingen som problematiserer dette punktet, men heller studentenes faglige bakgrunn og kompetanse.

For opptak til de internasjonale og tverrfaglige studieprogrammene kreves ikke fordypning i et konkret fagområde, kun bachelorgrad eller tilsvarende². Dette ser ut til å gi dem større utfordringer enn de disiplinære mht. undervisning og veiledning av studentene. Visuelle kulturstudier trekker dette frem i årets rapport, mens urfolksmasteren hadde dette som en problemstilling i forrige års rapport. De iverksatte en rekke tiltak, bl.a. ble det opprettet et obligatorisk metodeemne for studentene.

Visuelle kulturstudier: Faglærerne er oppmerksomme på studentenes mangeartede fagbakgrunn og arbeider for å kunne håndtere dette på en god måte. De påpeker at det må utvikles mer presise opptakskriterier og opptaksprosedyrer for å sikre samsvar mellom studentenes forventninger, studiets innhold og studentenes bakgrunnskunnskap.

De eneste masterprogrammene som har gjort noe med opptakskriteriene er masterprogrammene i pedagogikk og spesialpedagogikk. Institutt for pedagogikk- og lærerutdanning (IPLU) har fom. høsten 2005 justert ned opptakskravene til disse masterprogrammene. Dette er gjort for at opptakskravene skal være lik sammenlignbare program ved andre læresteder. De vil også kunne ta opp søkere med en "integrert" bachelorgrad, dvs. lærer- og førskolelærerutdanning. Om dette får konsekvenser for gjennomføringen av mastergraden vil være interessant å følge med på.

² **Fred- og konfliktransformasjon:** Students must hold, at minimum, a Bachelor of Arts, Cand.mag. degree or equivalent education of at least three years duration within social sciences, humanities, health sciences, education, or law.

Visuelle kulturstudier: Studenten må ha Bachelor (b.a.) i et samfunnsvitenskapelig fag som vektlegger kvalitativ forskningsmetode.

Urfolksstudier: 3-årig dokumentert studium på universitetsnivå utover minimum opptakskrav, tilsvarende Bachelorgrad. Studiet retter seg i første rekke mot studenter med bakgrunn i samfunnsfag, men søkere fra humaniora og jus vil også kunne tas opp.

IPLU merker allerede i dag at det er en forskjell i studentenes forkunnskaper i vitenskapsteori, metodologi og metode. De har allerede satt inn tiltak ved å tilby intensivkurs i metode i starten av høstsemestrene. Det vurderes også om det skal opprettes felles metodekurs i alle program ved IPLU. Dersom deres erfaringer er sammenfallende i flere program vil vi se det som en stor fordel at det settes inn felles tiltak i alle programmene. Felles metodekurs er helt i tråd med fakultetets anbefalinger, jfr. fjorårets kvalitetssikringsrapport. Det vil være grunn til å tro at behovet for mer metodeopplæring blir nødvendig når opptakskravene åpner for studenter med ulik faglig bakgrunn, jfr. erfaringer fra de tverrfaglige masterprogrammene.

Innsatskvalitet og rammekvalitet

Mål: SV-fakultetet skal ha en ressursbruk i hvert studieprogram som legger forholdene til rette for god undervisning og som samtidig skal være godt avstemt i forhold til den samlede ressursbruken og de øvrige oppgavene fakultetet og det vitenskapelige personalet har. Vi vil også her ta med vurderinger som gjelder det administrative støtteapparatet.

Undervisningsressurser i studieprogrammene

Vitenskapelig personale er tilknyttet institutt og underviser på emner som inngår i flere program. Rapportene om undervisningsressurser i studieprogrammene knyttes derfor seg til instituttens ressursbruk på emnene. Vedlagt rapporten følger programstyrerapportenes oversikter.

Instituttens emneportefølje og emnenes undervisning - og eksamensform vurderes selvsagt i forhold til instituttens undervisningsressurser. Institutt for statsvitenskap påpeker at den anbefalte malen for studieprogramrapportering gir en svært begrenset oversikt over instituttens/fagmiljøenes samlede kompetanse, aktivitet og ressursbruk.

Vi ser i rapporten fra IPLU at PPU studiet det mest ressurskrevende mht. bruk av undervisningspersonale.

”Veiledningsressurser i praksisopplæringa

I den ettårige praktisk-pedagogiske utdanninga har praksisopplæringen en særstilling.

Veiledet skolepraksis har et omfang på i alt 14 effektive uker. Arbeidsmengden pr uke for studentene i praksisperioden skal tilsvare en lærers arbeidsuke. Studentene skal bruke hele sin arbeidstid til skolepraksis og arbeid med tekster som skal inn i arbeidsmappa og/eller presentasjonssmappa. Undervisningstimetallet for studenter i individuell praksis skal til vanlig være 8 - 10 timer pr. uke både for studenter med ett og to undervisningsfag.

*Veiledningen på skolene blir gitt av **interne veiledere**. Ved noen skoler har IPLU tilsatt veiledere i oppsigelige stillinger (øvingslærere) med nedsatt lesetid som kompensasjon for veiledningen. Men i de fleste tilfeller bruker IPLU timebetalte veiledere som engasjeres for hvert semester.*

H 04 brukte IPLU 42 timebetalte veiledere, mens det V-05 ble brukt 50. I tillegg var det studieåret 04/05 tilsatt 12 fast tilsatte øvingslærere med nedsatt lesetid, som både hadde kontakt- og veiledningsoppgaver.”

I budsjettinnspillet fra SV-fakultetet 2005, går det frem at for IPLU har økningen av de reelle kostnadene ved praksisutplassering på PPU studiet blitt en belastning i budsjettsammenheng.

Administrative utfordringer

I evaluering av ex. fac. har en del studenter oppgitt at de ikke har blitt informert om orienteringsmøtet på ex.fac. når de har vært på de programvise orienteringsmøtene. Fakultetet har orientert alle nye bachelorstudenter om orienteringsmøtet på ex. fac. i brev som ble sendt til de som fikk tilbud om opptak til studieprogram ved SV-fakultetet. Alle våre orienteringsmøter har dessuten vært annonsert på hjemmesiden vår i god tid før oppstart. Dersom studentene mener at de ikke er orienterte, skyldes det ikke at fakultetet har unnlatt å gi informasjon til nye studenter.

Programstyret for historie rapporterer om at studentene mangler faglig og sosial tilhørighet og at studentene i liten grad møter opp på undervisning. Det er også svært ressurskrevende å følge opp programstudentene, og den administrative omorganiseringa ved SV-fakultetet har ikke har tatt hensyn til dette.

Programstyret for sosiologi bekymrer seg for en økt fragmentering av fagmiljøet blant studentene. De skisserer en rekke tiltak som de selv kan sette i verk, men retter følgende spørsmål til fakultetet:

- En systematisk gjennomgang av studentenes studieplaner før semesterstart. Det er ikke ønskelig at dette tas som individuell veiledning når det oppstår problemer (brannslukking). Det er ønskelig at studentenes studieplaner i FS skal være klare ved semesterstart. Dette vil være med på å fremme mer korrekte tall i statistikk i forbindelse med kvalitetsrapporteringen.
- Utarbeidelse av sammenlignende statistikk (nøkkeldata) instituttene imellom og for SV-fakultetet i sin helhet.
- Fakultære møter med studentene, av samme art som møte av 25. mai vedrørende læringsmiljøet ved SV-fakultetet.

Programstyret for statsvitenskap etterlyser større deltakelse fra fakultetet i kvalitetssikringsarbeidet. Som eksempel nevnes det at studieveilederne ved fakultetsadministrasjonen ikke deltar på orienteringsmøtene eller i kvalitetssikringsarbeidet med emner og program. Siden det er så lite administrative ressurser knyttet til instituttet (én stilling uavhengig av størrelsen på instituttet) blir det svært problematisk for instituttet å bidra med ressurser til kvalitetssikringsarbeidet.

Studentene ved fredsstudiet har etterlyst bedre kvalitet på kompendiene som inngår som en del av pensum. Problemet med for dårlig kvalitet på kompendiene kommer som en følge av at det ikke er tilstrekkelig med ressurser på fakultetets trykkeri. Fagmiljøene må i stor grad selv sørge for kopiering fra originallitteratur. Dette fører til at kvaliteten på kompendiene vil variere svært avhengig av hvor flink den enkelte er.

Tiltak: Fakultetet vil se nærmere på forholdet mellom administrative ressurser og produksjon av kompendier.

Studieenheten ved SV-fakultetet må fastsette rutiner for oppfølging av bachelorstudenter.

Informasjonen om undervisning gis både i forbindelse med undervisning og på fakultetets og instituttens hjemmesider. Det rapporteres om for dårlig informasjon, for dårlig oppdaterte hjemmesider. Fakultetet og instituttene har en felles utfordring i å bedre informasjonen som går ut til studentene.

Undervisningskvalitet

Mål: *SV-fakultetet skal gi forskningsbasert undervisning og veiledning som holder et høyt faglig og pedagogisk nivå.*

Obligatorisk aktivitet

Et av de mest interessante temaene fra programstyrerapportene har vært studentenes uttalelser om hva undervisningskvalitet er. Selv om studentene kommer fra ulike fag, har de stort sett like meninger om betingelsene for god undervisningskvalitet. Vi forventer at studentene knytter undervisningskvalitet direkte til forelesers pedagogiske evner og undervisningsformen, noe studentene også gjør, men like mye diskuterer studentene undervisningskvalitet i relasjon til egen aktivitet: "Følg med studentene hele veien og vær sikker på at de er i stadig aktivitet." Rådet kommer fra en anonym student i forbindelse med evaluering der studentene ble spurt om hva instituttet kunne gjøre for å bedre kvaliteten og læringsmiljøet. Studentens råd fanger opp intensjonene med Kvalitetsreformen, men hvordan skal fagmiljøene innfri intensjonene med reformen når så mange studenter ikke er tilstedet i undervisningen og på campus? Problemet har blant annet vært diskutert på Institutt for historie. Når studentene uteblir så saboterer de intensjonen med reformen. Instituttet har opplevd at så mye som halvparten av studentene uteblir fra undervisningen, og det uttrykkes bekymring for kunnskapen og studiemiljøet. Det som er interessant i denne sammenhengen er at det er det også mange studenter som gjør. Studentenes egne utsagn om undervisningskvalitet kan sammenfattes slik: Undervisningskvalitet er det samme som læringskvalitet. Læringskvalitet er det samme som aktivitet, og aktivitet innebærer deltakelse på undervisning.

Mange har gitt uttrykk for at deltakelse på forelesninger og seminarer er noe som bør være obligatorisk.³ Og de ønsker mer formalisering av krav og forpliktelser. Studentene uttrykker også frustrasjon når deres medstudenter uteblir fra forelesninger eller seminarer. De mener at uteblivelsen er med på å ødelegge for resten av gruppa.

Det generelle inntrykket er altså at studentene i stor grad oppfatter kvalitet i relasjon til sin egen rolle i undervisningssammenheng og læringsmiljø. De ønsker at kravene om aktiv deltakelse skal formaliseres og kommuniseres i mye større grad enn hva som er tilfellet i dag.

De fleste av våre fagmiljøer har ikke tradisjon med obligatorisk undervisningen. Det har tydeligvis en student oppfattet, for følgende råd og kommentar ble gitt i en studentevaluering: "Ta fravær på forelesningene, og få mer struktur. Men det strider vel mot hele universitetskonseptet." Vi har imidlertid et par unntak: Ved institutt for arkeologi praktiseres det obligatorisk undervisning med stor suksess.⁴ Nå har Institutt for sosialantropologi innført krav om 80% deltakelse på undervisning på en del emner.

³ Som nevnt tidligere har studentstyreleder uttrykt skepsis til innføring av obligatorisk undervisning i møte med fakultetet i vår.

⁴ Vi vil komme nærmere inn på aktivitet og progresjon i delen som omhandler "Resultat".

Studentenes ønske om mer obligatorisk aktivitet kan forstås som studentens motsvar på Kvalitetsreformens intensjoner. Studentenes ønsker bør derfor være et høyst aktuelt diskusjonstema for våre fagmiljø.

Seminarundervisning

Ved fjorårets rapportering fra programstyrene ble vi kjent med at studentene selv har påpekt at dårlige studentforberedelser gir dårlig utbytte av seminarformen. Enkelte programstyrer rapporterer om det samme også i år. Gjennomføringen av seminarene ved de ulike fagmiljøene ser ut til å ha noen fellestrekk. Når seminarene gjennomføres etter en bestemt plan og med spesifikke problemområder, øker studentenes arbeidsinnsats og deres tilbakemeldinger om læringsutbytte er gode. Gode seminarledere er også viktig for at seminarundervisningen skal gi bra læringsutbytte. Flere institutt kurser sine seminarledere. Eksempelvis kan vi nevne at ved Institutt for sosiologi er det obligatorisk for seminarledere å delta på seminarlederkurs, og det er etablert en ordning med tett samarbeid mellom foreleser og seminarleder. Det er spesielt viktig at de ferske seminarlederne følger seminarlederkurs i forkant av deres første seminarlederjobb. I inneværende semester arrangerte fakultetet seminarlederkurs. Den dårlige oppslutningen om kurset kan forklares med at de fleste institutt allerede hadde kurset sine seminarledere og at gjenbruken av seminarledere er relativt stor. Fakultetet vil likevel fortsette å tilby slike kurs på høstsemestrene og utvikle egne seminarlederkurs.

Skrivetrening

Flere fagmiljø rapporterer om studentenes behov for skrivetrening. Behovet er i hovedsak uttalt av studentene selv. Fagmiljøene dette gjelder har vært dyktige til å etterkomme studentenes ønsker, og har etablert skrivekurs. Eksempelvis kan vi nevne at Institutt for planlegging og lokalsamfunnsforskning etter masterstudentenes ønske om mer hjelp i skriveprosessen, har arrangert skrivekurs. Studentevalueringene viser at skrivetrening er noe som studentene er veldig opptatte av, og fagmiljøene er svært imøtekommende med å iverksette tiltak for å styrke studentenes evne til å mestre de arbeidskrav som studiene krever.

Programstyret for urfolksstudier rapporterer at deres studenter synes at det engelske språket er hinder for deres akademiske arbeid. Studentene mangler trening i å skrive og formidle deres kunnskaper på engelsk. De har foreslått et kurs i engelsk, noe som programstyret har imøtekommet og det tilbys nå engelskkurs for nye studenter i hvert høstsemester.

Tiltak: Det må vurderes om det er flere studentgrupper som har behov for tilsvarende kurs, eller om inntakskravene til engelskspråklige masterprogram må skjerpes.

Veiledning

Arbeidsformen med mye skriftlige innleveringer krever at studentene får tilbakemeldinger på arbeidet sitt. Det varierer noe på hvordan dette gjennomføres på bachelornivå. Noen gir individuell tilbakemeldning, mens andre gjennomfører tilbakemeldinger i grupper. Studentene er jevnt over mest fornøyde med individuelle tilbakemeldinger. Studentene har påpekt at selv en karakterfastsettelse på arbeidet ikke gir tilstrekkelig tilbakemelding om hva studenten er god på og hva som kan forbedres. I tillegg til bokstavkarakter ønsker de utdypende kommentarer.

Pensum

I år som i fjor rapporterer flere programstyrer om studenter som ikke ønsker pensum på engelsk. Det gjelder i hovedsak studenter på bachelorprogram. Fagmiljøenes holdning til

bruken av engelsk litteratur er generelt at det forventes at studentene skal kunne lese pensum på engelsk på bachelornivå.

Programstyret for fredsstudiet er de eneste som rapporterer at studentene har etterlyst flere kvinnelige forelesere i studiet og i pensumlitteraturen.

Forholdet mellom teori og praksis

Studentene ved profesjonsstudiet i psykologi er kritiske til måten den kliniske praksisen av studiet gjennomføres på. Kritikken går ut på at det er for stor avstand mellom teori og den praksis som studentene opplever på klinikkene ved UNN. Instituttet har liten mulighet til å påvirke det faglige grunnlaget ved klinikkene. For å imøtekomme kravet om tettere integrasjon mellom teori og praksis har Instituttet søkt Universitetsstyret om å få opprette en egen klinikk.

Fleksible læringsformer og IKT

I programstyrerapportene for 2003/2004 påpekte flere programstyrer at masterstudentenes behov for PC-tilgang ikke var tilstrekkelig dekt. Fakultetet og/eller de gjeldende instituttene har finansiert nye maskiner til masterstudentens PC-stuer, og i tillegg har mange gamle PC'er på PC-stua blitt utskiftet..

Situasjonen på læringssenteret (PJ-biblioteket) har bedret seg det siste året. Klientene er blitt mer stabile etter at nettverksavdelingen har gjort noen omkonfigureringer i nettet. Problemet med SPSS er nå løst. Det eneste som fremdeles ikke fungerer er bruk av minnepinner. Dette er tenkt løst ved at det plasseres ut 25 nye tykke klienter som har full USB støtte. I tillegg er det planer om å utruste et grupperom på læringssenteret med 6 arbeidsstasjoner beregnet på multimedia. Her er planene at psykologistudentene i første omgang skal produsere materiale til utstillinger i bibliotekets lokaler, men jusstudentene som er den andre brukergruppen skal produsere digitalt materiale til bruk i rettsalen. IKT investeringen vil også muligheter for spennende undervisningsprosjekter i tiden fremover.

Læringssentret har et kursrom (rom 3416) med PC'er som UB administrerer. Institutt for psykologi har et ønske om at UB åpner opp for at andre også kan få benytte dette i undervisnings- og kurssammenheng siden kursrommet ofte ser ut til å være ledig og det er reelle behov for å kunne benytte seg av rommet.

Fakultetet samarbeider med nettverksavdelingen om utbygging av trådløst nettverk for å nå målet om dekning for trådløst nettverk i områder hvor studentene ferdes.

Institutt for psykologi har etablert et nettbasert skrivetrengingsopplegg for sine studenter. Programstyret for psykologi rapporterer for øvrig at Instituttet ønsker å gi studentene sine mer informasjon på nettsidene om eksamensavvikling og lignende, men at det vanskelig gjøres fordi importene fra FS er for dårlige. Instituttet vil utvikle egne nettsider med denne informasjonen dersom det ikke skjer en forbedring av UiTø's nettsider og FS-import snart.

Programstyret for religionsvitenskap rapporterer om økt behov for det databaserte bokverket Bibelworks. Per i dag har Institutt for religionsvitenskap kun én lisens på Bibelworks, men det er behov for at alle studentmaskinene får installert programvaren.

Studentene ved Institutt for statsvitenskap har etterlyst felles e-postliste for programstudentene. Instituttet kommenterer at hovedproblemet er at svært få studenter melder seg på disse listene fordi det fremdeles er valgfritt. Gjentatte påminnelser til studentene har ikke resultert i nevneverdig flere påmeldinger til felles e-postliste. Instituttet ønsker at påmelding til e-postlister skjer automatisk ved for eksempel registrering på program.

Class Fronter

Ved Institutt for pedagogikk og lærerutdanning forventes det fra studenthold at fagmiljøet tar i Class Fronter. IPLU vil prioritere dette i fremtiden. Også fra studentene ved historie etterlyses det bruk av Classfronter.

Fakultetet bør vurdere om det skal arrangeres kurs i bruk av Class Fronter for flere fagmiljø. Det kan synes som om studentene er interessert i å ta i bruk dette, og at begrensningen ligger hos de ansatte. De institutt som har tatt i bruk Class Fronter rapporterer om positive erfaringer med det.

Rent teknisk er det nå mulig å ta i bruk Class Fronter for alle emner som undervises i hvert semester. Data fra Felles Studentsystem (FS) transporteres nå automatisk hvert semester over i Class Fronter og tekniske problemer i forbindelse med dette har vi tro på vil løse seg. Vi bør imidlertid også få i gang en debatt om bruken av Class Fronter.

Studieprogramkvalitet

Mål: Studieplanen for hvert studieprogram og organiseringen av læringsarbeidet i det enkelte studieprogram skal være lagt opp på en måte som sikrer studentene et godt studietilbud og gode arbeidsvilkår.

Faglig- og sosial tilhørighet

Fakultetet er kjent med at noen fagmiljø har studenter som mangler faglig- og sosial tilhørighet. Det gjelder spesielt for bachelorstudentene. Problemet synes å være det samme enten det er snakk om små eller store studentgrupper. Felles for de fagmiljø som har gitt signaler om disse problemene er at de har gjennomført gode tiltak for nettopp å skape faglig- og sosial tilhørighet blant studentene. Vi kan ikke trekke noen endelig konklusjon om hvorfor studentene opplever det slik til tross for at fagmiljøet deres har lagt godt til rette for et bra studentmiljø. Det er likevel noen forhold som ser ut til å ha positiv virkning på studentenes faglige- og sosiale tilhørighet. I tillegg til de faglige- og sosiale aktivitetene som fagmiljøene gjennomfører, ser det ut til at lesesalssituasjonen har stor betydning. I programstyrerapportene blir det flere ganger referert til studentenes egne uttalelser om hvor viktig en god lesesal er for etableringen av et godt studiemiljø, og at brukerne av lesesalen blir en sammensveiset gjeng på tvers av kulltilhørighet.

Institutt for religionsvitenskap har tatt initiativ til et samarbeid med UB om å tilrettelegge samlokalisering av lesesalsplasser for studenter på samme studieprogram. UB har imøtekommet initiativet fra IRV og fra inneværende semester har studentene på religionsvitenskap fått tilbud om samlokaliserte lesesalsplasser som en prøveordning. Ordningen vil bli evaluert og dersom ordningen fungerer, utvides tilbudet.

Programstyret for historie rapporterer at kvalitetsreformen har ført til større fragmentering i studiehverdagen og at det er vanskeligere for studentene på samme program å finne felles arenaer. Institutt for historie har gjennomført mange tiltak av faglig-sosial karakter for å samle programstudentene. Programstyret peker også på viktigheten av at studentene får lesesalsplasser i tilknytning til instituttet, noe som ikke er tilfellet i dag. Også andre programstyrer rapporterer om viktigheten av at lesesalsplassene er lokalisert i nærheten av fagmiljøet. Programstyret for planlegging og lokalsamfunnsforskning rapporterer at bachelorstudentene opplever det sosiale miljøet som godt fordi de har fått lesesalsplasser blant masterstudentene, og studentene har gjort obligatoriske ting i lag, som for eksempel feltkurs. Programstyret for sosiologi rapporterer om at det er innført ekskursjon tidlig i bachelorstudiet som et virkemiddel for å øke den sosiale integrasjonen. Fakultetet ser svært positivt på alle de tiltak som iverksettes for at studentene skal få et godt studiemiljø.

Fra Programstyret i statsvitenskap rapporteres det om at studentene mener at introduksjonsuka ved Universitetet er svært viktig for dannelsen av sosiale nettverk. De rapporterer også at det er vanskelig å få til kullfølelse på bachelornivå fordi antallet studenter på enkelte emner er så stort og fordi studentene kommer fra ulike andre fagretninger (program- og enkeltemnestudenter). Dette er en erfaring som er felles for mange bachelorprogram.

Masterstudentene i pedagogikk har etterlyst tiltak for å bedre den faglige- og sosiale tilhørigheten. Hovedfagstudentene følger seg glemt og masterstudentene ønsker bedre integrasjon både fysisk og sosialt. De ønsker å bli invitert til å delta på noe sammen med fagansatte. Lesesalsplasser for pedagogikkstudentene er under utbygging per i dag.

Strukturendringer i program

Programstyret for visuelle kulturstudier rapporterer at studentene har gitt tilbakemeldinger om flere forhold i studieprogrammet som de har opplevd som problematisk. Studentene sier blant annet at arbeidsbelastningen har vært for stor til at det har gitt rom for fordypning, mange forelesere involvert i studiet og disse er ikke godt nok koordinert. De synes også at faglærerne ikke tar nok hensyn til studentens ulike faglige bakgrunn. Fagmiljøet har allerede iverksatt en rekke tiltak for å bedre kvaliteten på programmet, og beskrivelsene av tiltakene viser at studentens tilbakemeldinger blir hørt. Studieprogrammet har blitt en del endret slik at studentenes arbeidsbelastning utjevnes og det legges bedre til rette for fordypning.

Programstyret for urfolksstudiet rapporterer om at det har blitt gjennomført strukturelle endringer i programmet. Den nye strukturen vil blant annet ivareta studentens behov for metodekurs etter gjennomføringen av feltkurs/datainnsamling på en bedre måte enn tidligere. Den nye strukturen gjelder studenter tatt opp fra og med høst 2005.

Programstyret for sosiologi skisserer i årets programstyrerapport et mulig tiltak for å bedre den sosiale integrasjonen. Studentene skal ta 20 studiepoeng i sosiologiemner hvert semester gjennom hele studieprogrammet. På denne måten skapes det stabilitet i kontakten studentene har med fagmiljøet og hverandre. Modellen gjennomføres på sosiologistudiet ved UiO.

Flere programstyrer rapporterer at de synes førstesemesterstudiet er problematisk pga. at ex. phil. og ex. fac. er overdimensjonerte. Ved fjorårets rapportering fikk fakultetet samme tilbakemelding fra noen av fagmiljøene. Fakultetet har hatt saken oppe i Studieutvalget. Det ble ikke vedtatt å foreta noen endringer av undervisningsomfanget på ex. phil. og ex. fac. Begge emner beholdes i sitt nåværende omfang.

Eksamen og arbeidsform

Vi har mottatt flere programstyrerapporter som viser til problemer knyttet til mappevurdering. Flere fagmiljø opplever ordningen som problematisk fordi den består av flere essays som skrives underveis uten at de behøver å dekke hele pensumet. Vi har mottatt flere rapporter om at mappevurderingen som eneste vurderingsform oppleves som utilstrekkelig og må suppleres med muntlig eller skoleeksamen.

Generell kommentar til mappevurdering: Måten mappevurdering er forsøkt innført på SV-fakultetet synes lite enhetlig, og det kan se ut for at det har skjedd små endringer når det gjelder arbeidsmåter. Det er behov for en grundig gjennomgang av dette.

Programstyret for historie rapporterer om problemer knyttet til undervisningsform og evaluering av studentenes arbeid. På bachelorstudiet har studentene siden innføringen av Kvalitetsreformen blitt vurdert på bakgrunn av flere mindre essay på de obligatoriske emnene i studieprogrammet. Ordningen har blitt evaluert og har avdekt flere uheldige sider: Studentene blir ikke vurdert ut fra hele pensum, eksamensordningen er svært arbeidskrevende for de ansatte og det er store utgifter knyttet til bruken av ekstern sensor. På disse emnene er det dessuten svært mange som ikke møter til undervisning og veiledning. Programstyret synes det er uheldig at studentene ikke blir vurdert ut fra hele pensumet, og tror at vurderingsformen kan bidra til at studentene velger bort deler av pensum og undervisning siden essayene ikke dekker hele pensumet. Programstyret har gjennomført endringer på de obligatoriske emne i bachelorprogrammet. Studentene skal fremdeles få skrivetrening, men i stedet for flere essay skal vurderingen bestå av et essay underveis og en avsluttende skriftlig eksamen. Den nye eksamensordningen har vært gjennomført og evaluert, og vil bli videreført i innværende studieår.

Programstyret for religionsvitenskap rapporterer at mappevurdering på bachelorprogrammet med innlevering av mange essays er svært arbeidskrevende for studentene og at det går på bekostning av lesing av pensum. I tillegg unnlater en del av studentene å møte til undervisning i perioder det arbeides mye med essayene. Studentene ved religionsvitenskap ønsker at mappevurderingen gjennomføres i et mindre omfang, og mer press i form av skoleeksamen, muntlig eksamen, obligatoriske aktiviteter o.l. Institutt for religionsvitenskap har imøtekommet studentenes ønsker og ny vurderingsform med mindre mappevurdering trer i kraft kommende semester.

Programstyret for masterprogrammet i pedagogikk rapporterer at studentene ikke ønsker å bli vurdert kun ut fra essay. De ønsker seg andre eksamensformer/arbeidskrav i tillegg, gjerne i form av muntlige innlegg presentert for medstudenter og faglærer.

Noen studentevalueringer avdekker at studentene synes at arbeidsbelastningen er for stor. I slike tilfeller vil fakultetet vil anbefale at det i studentevalueringer spørres om gjennomsnittlig tidsbruk på studier. En spørreundersøkelse blant bachelorstudentene i sosialantropologi viser at studentene bruker gjennomsnittlig 20 timer per uke på studier. Programstyret for sosialantropologi mener at det er for lite og vil arbeide for at studentene legger mer arbeid i studiene. Når studentene hevder at arbeidsbelastningen er for stor, blir det viktig å finne ut hvor mye tid studentene faktisk bruker på studiene. Det kan være at det er et sprik i mellom studentenes forventninger til arbeidsmengde og hva studiet faktisk krever av arbeidsinnsats innenfor normert tid.

Resultatkvalitet

Mål: SV-fakultetet arbeider for at flest mulig studenter skal oppnå faglig gode resultater og kunne gjennomføre studiene på planlagt studietid.

Gjennomføringsgrad

Per i dag har vi ikke gode nok verktøy for å få rapporter om gjennomføringsfakta. Det er et problem at rapportene for bachelornivå ikke viser de som faktisk har gjennomført og oppnådd grad, kun de som har fått utstedt vitnemål. Forsknings- og studieavdelingen skal etter det vi vet, arbeide med å forbedre FS rapportene for gjennomføringsfakta. Vi har kun hentet ut rapport for masterstudentene.

Gjennomføringsfakta master – studieprogram: FS 755.001

Studieprogram	Antall start høst 2003	Frafall kull 2003	Permisjon kull 2003	Fullført kull 2003	Antall start høst 2004
M-ark*	12	2	3	5	6
M-fil	12	3	0	1	3
M-his	15	5	0	3	13
M-indig	16	1	2	4	20
M-orgled	14	2	0	6	17
M-pct	27	4	2	8	24
M-ped	28	5	1	3	6
M-rel	9	0	0	2	8
M-soa	11	4	1	0	8
M-sos	7	1	1	2	2
M-spl	15	6	1	2	9
M-stv	26	4	1	2	16
M-visc	8	2	0	2	7
SUM	200	39	12	40	139

* Arkeologi uteksaminerte fakultetets første masterstudent høsten 2004. De øvrige fra dette kullet ble uteksaminert våren 2005.

Tallene i tabellen over viser ikke et riktig bilde av gjennomføringsgraden fordi det skilles ikke mellom hel- og deltidsstudentene. Tar man hensyn til at mange på masterprogrammene studerer deltid, er gjennomføringsprosenten langt høyere enn tabellen viser. Med utgangspunkt i tabellen over er det totalt 26,8% fra kull høst 2003 som har gjennomført på normert tid. Vi kjenner ikke antallet deltidsstudenter, slik at det blir vanskelig å si noe om den reelle gjennomføringsprosenten annet enn at den er høyere enn 26,8%.

Den reelle gjennomføringsprosenten på masternivå er det instituttene og programstyrene som har best kunnskap om fordi de kjenner studentene sine og vet svært ofte hvem som studerer på deltid. Ved flere masterprogrammer rapporteres det om en positiv utvikling siden overgangen fra hovedfag til master.

Programstyret for arkeologi rapporterer om at det er gjort endringer på masterprogrammet som en følge av fjorårets evaluering slik at studentene gis bedre muligheter til å gjennomføre

studiet på normert tid. Institutt for arkeologi tilbyr masterstudentene et avhandlingsseminar for å avhjelpe den vanskelige startfasen av arbeidet med masteroppgaven.

Programstyret for statsvitenskap rapporterer at langt færre enn forventet har gjennomført masterstudiet på normert tid. Det er likevel viktig å påpeke at mange av masterstudentene ved Institutt for statsvitenskap er deltidsstudenter, og mange er i full jobb ved siden av studiene. Instituttet har i rapporteringsperioden gjennomført flere fag- og veiledningsseminar for å bedre studentenes fremdrift, men det ser ikke ut å ha påvirket progresjonen nevneverdig. Til forskjell rapporterer Programstyret for Masterprogrammet i organisasjon og ledelsesvitenskap som også tilhører Institutt for statsvitenskap, at gjennomstrømmingen for kull høst-2003 er 50%. Programstyret tror at årsaken til den relativt gode gjennomstrømmingen kan forklares i et godt organisert forsknings- og veiledningsseminar og ikke minst de hyppige og intensive veiledningen studentene har fått i slutfasen av masteroppgaven.

Programstyret for urfolksstudier rapporterer om dårlig gjennomføringsprosent blant studentene fra kull 2003. Studenten har blant uttalt at det er svært viktig for dem at programstyret blir tydeligere på hva som forventes av masteroppgaven. De viser til erfaringer som går på at både studenter og forelesere har hatt for høye forventninger til masteroppgaven. Rammen for masteroppgaven er 50-70 sider, og dette må programstyret bli mye flinkere til å understreke ifølge studentene. Programstyret rapporterer at de vil utvikle en grundigere beskrivelse av forventninger og krav til masteroppgaven. I tillegg vil programstyret sørge for at informasjonen som gis til studentene angående masteroppgaven vil bli forbedret.

Studenter fra Institutt for pedagogikk og lærerutdanning forteller om motstridende forventninger. Det ligger et press i programmet om å fullføre på normert tid, mens veilederne oppfordrer til bruk av lengre tid. Institutt for pedagogikk og lærerutdanning må straks iverksette nødvendige tiltak overfor veilederne slik at det er overensstemmelse mellom veilederne forventninger til studentenes progresjon og studieplanen.

Programstyret for sosialantropologi rapporterer at masterstudentene allerede i første semester av masterstudiet har hatt problemer med å følge normal studieprogresjon. Programstyret mener at det skyldes en altfor stor arbeidsbelastning på et av emnene. Arbeidsmengden er nå redusert til et passende nivå og det er innført krav om 80% deltakelse på undervisningen for at studentene skal få tettere oppfølging og følge normal progresjon.

Programstyret for sosialantropologi rapporterer også at det har vært gjennomført koordinering av undervisningen og eksamen på bachelorprogrammet for at studentene skal kunne få en jevn arbeidsbelastning og for å unngå at de uteblir fra undervisningen. Arbeidskravene og eksamen er koordinert med utgangspunkt i normal studieprogresjon og anbefalt studieløp. Arbeidsbelastningen er sett i forhold til undervisningen på de ulike emnene, og det gjennomføres undervisningsfrie perioder slik at studentene kan gjennomføre eksamen på alle emner uten at de behøver å utebli fra undervisning på grunn av for stor periodevis arbeidsbelastning.

De institutt som mener at studentene bruker for lang tid til å finne tema for masteroppgave og på å formulere problemstilling, bør vurdere hvordan de legger opp førstesemesteret og hva de krever av studentene når de starter.

Tiltak andre har satt i verk:

1. Når studentene får tilbud om studieplass bes studentene om å formulere hva de kan tenke seg å skrive om dersom de takker ja til studieplassen (M-sosialantropologi).
2. Presentasjon av prosjekt drevet av de vitenskapelige ansatt med sikte på å få studentene knyttet til pågående prosjekt ved instituttet (bl.a. M-arkeologi, M-historie og M-sosiologi).
3. Starte med oppgaven fra 1.semester (bl.a. M-arkeologi og M-samfunnsplanlegging og kulturforståelse).

Sammenheng mellom progresjon og arbeidsinnsats

Vi antar at det er en sammenhengen mellom progresjon i studiet og kravene som fagmiljøet stiller til studentenes arbeidsinnsats. Som eksempel kan vi trekke frem masterstudentene i arkeologi som har svært god progresjon. Fagmiljøet ved arkeologi stiller strenge krav til at studentene innfrir sine plikter under studiet, og disse kravene er tydeliggjort overfor studentene. Det forventes blant annet at alle følger undervisning og deltar aktivt i miljøet. Rapporteringen fra programstyret i arkeologi tyder på at studentene innfrir kravene som stilles.

Studentene ved Institutt for statsvitenskap har en dårligere progresjon enn studentene ved arkeologi. Nå er det riktignok store forskjeller i innhold og antall studenter, men det kan likevel være interessant å trekke frem noen tendenser hos studentene ved statsvitenskap som er fraværende hos arkeologistudentene.

- Studentene ved statsvitenskap ønsker at forelesere skal legge forelesningsmanus på instituttets nettside i forkant av forelesningene. Enkelte studenter har tilkjennegitt at de ved en slik ordning ikke behøver å møte til undervisning.
- Mange studenter velger å utebli fra forelesninger og seminarer, og det antas at for en del av disse skyldes det at de er i fulle jobber ved siden av studiene.

Det er ikke mulig å påvise om disse forholdene påvirker hverandre, men de bør løftes opp som prinsipielle diskusjoner i fagmiljøene. Spørsmålet om tilgang på forelesningsmanus bør diskuteres uavhengig av om studentene møter til undervisning eller ikke. Dette handler i første omgang om hva som er de beste pedagogiske virkemidlene i undervisningen og forelesers betydning som formidler, i tillegg til spørsmål om studiemiljø, heltids- eller deltidsstudent og gjensidighet i forholdet mellom student og foreleser. I en litt større sammenheng handler dette muligens også om hva som skal til for å sikre studienes status og prestisje, og i den sammenhengen kan det være interessant å se på virkemidlene som arkeologimiljøet har benyttet seg av.

Når studentene uteblir fra undervisningen på grunn av full jobb ved siden av, vil det være rimelig å henvise disse til fakultetets EVU-tilbud. Læringsmiljøet ved EVU er tilpasset denne type studenter.

Fakultetet mener altså å se en tendens til at det er god progresjon når studentenes innsats er høy (møter til undervisning og veiledning, innfrir arbeidskrav, deltar aktivt i miljøet), og når fagmiljøets krav til studentenes innsats blir tydeliggjort overfor studentene. Her spiller veileder en sentral rolle. Vi har også ønsket å se arbeidsinnsats fra studentene i sammenheng med resultat. Vi har ikke noe statistisk materiale å vise til, men tilbakemeldinger fra faglærere tyder på at det er en sammenheng mellom gode resultater og deltakelse på undervisning.

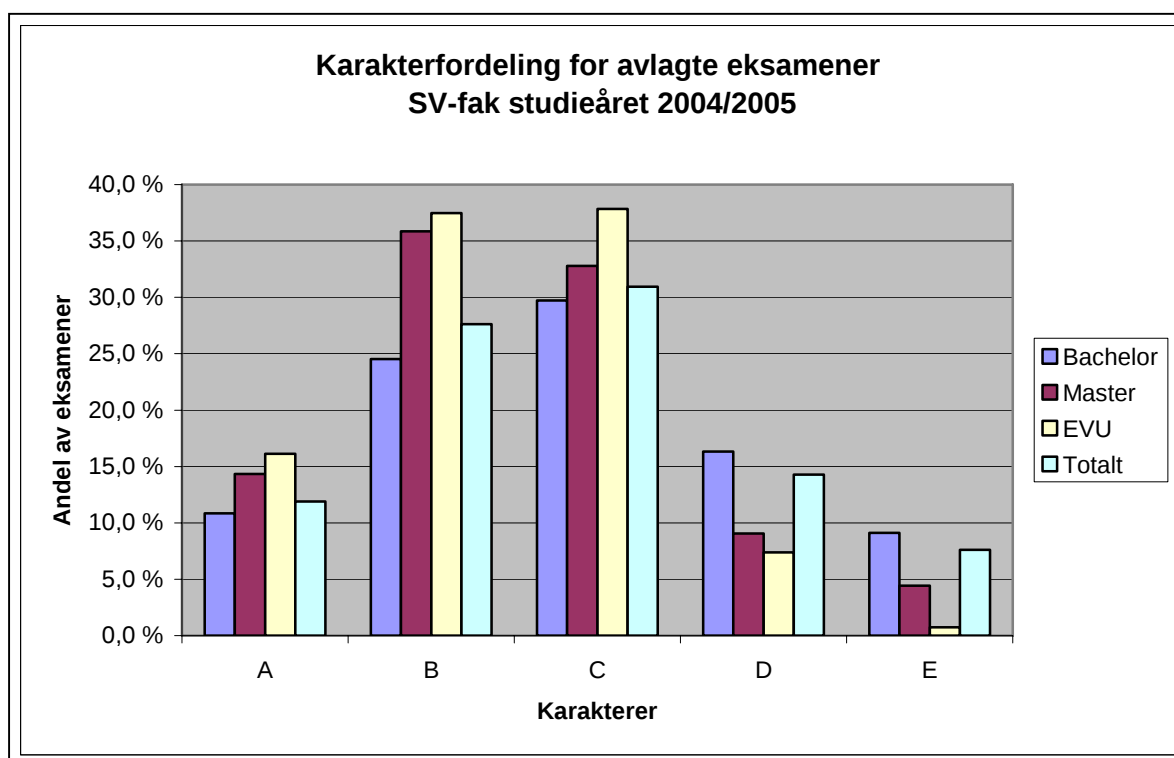
Årets rapporteringer fra programstyrene viser at fagmiljøene ved SV-fak. er svært opptatte av å legge til rette for studentens mulighet til å gjennomføre studier på normert tid og med gode resultater gjennom mange og varierte tiltak, men dersom vi skal trekke frem ett tiltak spesielt, må det altså være tydeliggjøring overfor studentene om hvilke krav de må innfri for å gjennomføre på normert tid.

Karakterfordeling

Karaktersettingen skal baseres på kvalitetsbeskrivelsene. Normalfordelingen skal gjenspeile kvaliteten på kvalitetsbeskrivelsene som *differensieringsredskap*.

Karakterfordeling for avlagte eksamener ved SVF 2004/2005

	A	B	C	D	E	F
Bachelor	10,9 %	24,5 %	29,7 %	16,3 %	9,1 %	9,3 %
Master	14,3 %	35,9 %	32,8 %	9,1 %	4,4 %	3,5 %
EVU	16,1 %	37,5 %	37,8 %	7,4 %	0,7 %	0,5 %
Totalt	11,9 %	27,6 %	30,9 %	14,3 %	7,6 %	7,5 %

Karakterstatistikken for studieåret 2004/2005 viser at den totale karaktergivningen ved SV-fakultetet ligger nært opp til normalfordelingskurven. På masternivå ser vi at det er en relativt stor bruk av karakteren B i forhold til normalfordelingskurven. Mange fagmiljø er svært opptatte av at det er urimelig å sammenligne karakterfordelingen på bachelor- og masternivå siden det er ulike opptakskriterier. På masternivå er det foretatt en siling av studentene gjennom karakterkravet, noe som ikke skjer på de åpne studiene på bachelornivå. Kombinasjonen av at det er de beste studentene på masternivå og at de får tett oppfølging av veileder fører til at resultatene i snitt blir bedre. Institutt for statsvitenskap har kommentert

karakterfordelingen blant EVU-studentene. De mener det er rimelig at EVU-studentene oppnår gode resultater fordi disse studentene har utdanning og arbeidserfaring fra fagfeltet som de studerer. Institutt for statsvitenskap vil diskutere hvorvidt det kan være aktuelt å innføre karakterskalaen Bestått/Ikke bestått for EVU-studiene. Flere av faglærerne ved statsvitenskap etterlyser dessuten en mindre grov karakterskal enn den som foreligger per dags dato. Det vises til at i England, Canada og USA m.m. opereres det med en finere skal ved bruk av + og – bak bokstavkarakteren for bedre å skille kandidatenes prestasjoner.

Programstyret for filosofi rapporterer at Institutt for filosofi har gjennomført bruk av ekstern sensor på utvalgte emner som en følge av den skjeve karakterfordelingen som Universitetsdirektøren påpekte i Utdanningsmeldingen. Programstyret kommenterer at karakterfordelingen ved IFI nærmer seg snittet ved SV-fak for hvert semester. I fjorårets fakultetsrapport kommenterte fakultet opphopningen av karakterene A og B ved Institutt for filosofi. I studieåret 2003/2004 fikk 40% av bachelorstudentene karakteren A og 37% fikk B, mens i studieåret 2004/2005 fikk 19,1% A og 29,6% fikk B. Det har altså vært en halvering av karakteren A på bachelornivå i løpet av et år. I studieåret 2003/2004 fikk 71% av masterstudentene på filosofi karakteren A og 20% fikk B, mens i studieåret 2004/2005 fikk 38,2% A og 33,4% fikk B. Også her ser vi en halvering av den prosentvise fordelingen av karakteren A.

Karakterfordeling for avlagte eksamener ved IFI 2004/2005

	A	B	C	D	E	F
Bachelor	19,1 %	29,6 %	32,8 %	12,1 %	2,7 %	3,7 %
Master	38,2 %	33,4 %	19,2 %	4,8 %	0,0 %	4,8 %
EVU	-	-	-	-	-	-
Totalt	21,0 %	30,0 %	31,4 %	11,4 %	2,4 %	3,8 %

Det er en opphopning rundt karakterene A og B og lite spredning på de andre karakterene i henhold til normalfordelingskurven. Kan den utstrakte bruken av A og B tyde på at kvalitetsbeskrivelsen av A og B ikke er nok differensierende? Det Nasjonale referansepanelet i filosofi har påpekt at det ved IFI gis langt bedre karakterer på bachelornivå enn generelt ved SV-fak. Programstyret for filosofi har selv pekt på viktigheten av at IFI fortsetter å benytte seg av ekstern sensor. Fakultetet vil også anbefale at IFI gjennomfører bruken av ekstern sensor i tråd med anbefalingene fra det Nasjonale referansepanelet i filosofi (vedlagt).

Programstyret for bachelor i psykologi rapporterer at PSY-1003 har hatt høyere strykprosent enn øvrige emner i programmet, kun 54% av møtte kandidater besto eksamen våren 2005. Institutt for psykologi har iverksatt tiltak for at vanskelighetsgraden skal justeres til rett nivå.

Ved masterprogrammet i fredsstudier er det en opphopning rundt karakterene A-C. Programstyret kommenterer i rapporten at utvalget studenter er for lite (mindre enn 30) til at resultatene kan sammenlignes med normalfordelingskurven. Programstyret vil likevel arbeide for at både studenter og ansatte får større bevissthet rundt bruken av karakterskalaen. Evalueringsgruppen ved fredsstudiet har for øvrig kommentert, i likhet med andre fagmiljø, at opphopningen av karakterene A-C også må forstås som et uttrykk for at studentene som tas opp på studiet holder et høyt faglig nivå og at kvaliteten på studieprogrammet er bra.

Tiltak: Fakultetet vil oppfordre instituttene til strategisk bruk av ekstern sensor i vurderingen av eksamensbesvarelsene.

Vi har forsøkt å finne ut om det er noen forskjell på resultatene i forholdet mellom program- og enkeltemnestudenter. Vi har sett nærmere på et emne som har mange studenter i begge kategorier, HIS-1001 våren 2005. Rapportene fra FS viser at strykprosenten er lik for program- og enkeltemnestudenter, men at enkeltemnestudentene i snitt oppnår dårligere resultater enn bachelorstudentene (FS rapport 568.001). Dette er ikke spesielt overraskende, siden bachelorstudentene gjennom sin programtilhørighet får en tettere oppfølging og må antas har en jevnere arbeidsinnsats enn enkeltemnestudentene. Målet må være at så mange som mulig blir programstudenter. Vi må likevel regne med at det stadig vil være mange enkeltemnestudenter på enkelte institutt. På bakgrunn av de erfaringer som fagmiljøene har gjort, vil det være viktig å poengtere overfor alle studentkategorier at gode resultater oppnås best i et gjensidig forpliktende forhold mellom studenter og fagmiljø: Studentene innfrir sine plikter i form av oppmøte til undervisning, veiledning etc. og fagmiljøene innfrir sine plikter gjennom å tilby god kvalitet på utdanningen.

Relevans

Mål: Ved oppstarten av nye studieprogram må en vurdering av relevans ligge til grunn.

Dette kvalitetsaspektet er spesielt retta mot utvikling og gjennomføring av etter- og videreutdanningstilbud og er stort sett ikke kommentert spesielt i evalueringen av de etablerte programmene. Unntak er helseadministrasjon som har jobbet spesielt med å etablere informasjonsmateriell om studietilbudet og ønsker å distribuere informasjon om programmet til potensielle arbeidsgivere. Programstyret for helseadministrasjon har vært spesielt opptatt av at studiets relevans innenfor helsesektoren og annen offentlig- og privat virksomhet skal bli synlig for studentenes fremtidige arbeidsgivere. Synliggjøringen av studiets relevans er spesielt viktig i inneværende studieår siden det første kullet uteksamineres til våren. På bakgrunn av dette har programstyret initiert at det skal lages en brosjyre om hvilke kvalifikasjoner studentene har når de møter arbeidslivet. Brosjyren skal også brukes overfor arbeidsgivere i forbindelse med utplassering i praksis. Brosjyren vil bli laget ved SV-fak. og vil bli distribuert til kommuneleger, UNN og helsefaghøgskolen.

Studenter ved Bachelorprogrammet i pedagogikk ønsker at studieplanene var mer informativ mht. hva man blir etter endt utdanning. Dette en felles problemstilling for flere bachelorprogram.

Det ble i studieåret 2004/2005 vedtatt å opprette et nytt studieprogram; Bachelorprogram i politikk, økonomi og filosofi. Studieplanen integrerer fagene statsvitenskap, økonomi og filosofi. Statsvitenskapsdelen har som mål å gi studentene forståelse av politiske systemer. Økonomidelen har som mål å gi studentene kompetanse i økonomi. Filosofidelen vil fokusere på etikk, politisk filosofi og vitenskapsteori. Studiet er vurdert å gi en allsidig utdanning som burde gi gode karrieremuligheter i både offentlig og privat virksomhet.

Etter- og videreutdanning

På EVU-studiene gjennomføres det evaluering på nesten alle emner hver gang de gjennomføres. EVU har lange tradisjoner for grundig evaluering og årets rapportering viser til fornøyde studenter og fagmiljøer som er opptatte av kvaliteten i utdanningene. I evalueringen av mange av emnene som har vært gitt i regi av EVU er også den administrative delen av studiet evaluert. Evaluering av den administrative delen av studiet er viktig for alle studier, og særlig viktig for EVU siden det ble etablert en helt ny administrativ stab våren 2005.

Tilbakemeldingene om den administrative kvaliteten er at etter litt vansker i oppstarten, har de administrative tjenestene blitt vurdert positivt av studentene.

Kvalitetsaspektet ”Relevans” peker spesielt på EVU- aktiviteter ved UiTø. SV-fakultetet har stor EVU-portefølje og det gjennomføres studentevaluering på alle disse emnene. Vi har således lang erfaring med emneevaluering, men det er ikke tidligere utarbeidet rapport fra EVU-program.

Vi har 5 EVU⁵ program på masternivå ved SV-fakultetet. Det er utarbeidet kvalitetssikringsrapporter for 3 av disse. Det er ulikt hvordan det rekrutteres studenter til disse programmene. Noen program er utarbeidet direkte for en oppdragsgiver, mens andre retter seg direkte i markedet selv og er avhengig av etterspørsel der. Det er forløpende vurdering av emnenes relevans i forhold til markedet siden dette henger så nært sammen med rekruttering til emnene.

Følgende har utarbeidet kvalitetsikringsrapport

Erfaringsbasert master i ledelse: Målgruppen er ansatte og ledere på ulike nivå i privat og offentlig sektor. Oppstart av emner i dette programmet er avhengig av et visst antall studenter for å starte opp. Det er markedsstyrt og derfor avhengig at emnets innhold er relevant for markedet. De ansvarlige er avhengig av god respons fra studentene. Fornøyde studenter er god reklame for studietilbud både for ordinære studietilbud og EVU. Denne sammenhengen er mer tydelig for EVU tilbudene og programstyrer rapporten gir eksplisitt uttrykk for dette. I og med at det er en stor valgfri emneportefølje er det mulig å gi studentene stor innflytelse på hvilke emner som skal arrangeres påfølgende semester.

Erfaringsbasert master i ledelse og organisasjonsvitenskap: Opprettet som en master tilrettelagt for forsvaret, hvor målgruppen er ansatte i forsvaret og deres medflyttere. Studentene melder om at emnene har god relevans.

Erfaringsbasert master i konflikt, sikkerhet og flerkulturell forståelse: Opprettet som en master tilrettelagt for forsvaret.

⁵ Erfaringsbasert master i aksjonslæring

Erfaringsbasert master i ledelse

Erfaringsbasert master i ledelse og organisasjonsvitenskap

Erfaringsbasert master i utdanningsledelse

Erfaringsbasert master i voksenpedagogikk (overført fra U-vett juli 2005.)

DEL 2 PHD-STUDIET

KVALITETSSIKRINGSRAPPORT FOR PHD-STUDIET

Vi ønskjer med dette å oppsummere dei to kvalitetssikringsrapportane for PhD-studiet som er skrivne ved SV-fakultetet. Denne oppsummeringa er også ei tilbakemelding på brev frå Universitetsdirektøren, av 19.09.2005, der ein ber fakultetet om å reflektere over særskilte tema i kvalitetssikringsrapportane.

SV-fakultetet har to forskingsutval:

- Doktorgradsutvalet, som har ansvaret for PhD-utdanninga innan kultur- og samfunnsfag (til saman utgjer desse ni studieretningar)
- Dr.psychol.-utvalet, som har ansvaret for PhD-utdanninga innan psykologifaget.

Begge desse utvala har levert kvalitetssikringsrapport for studieåret 2004/2005. Rapportane er levert til, og skal behandlas av, fakultetsstyret. Desse rapportane er også lagt ved som vedlegg til denne oppsummeringa. Rapportane er også tilgjengelege på doktorgradsutdanninga ved SV-fakultetet si heimeside.

SV-fakultetet har omkring 170 doktorgradsstudentar, fordelt på dei to forskingsutvala. Dette er eit cirkatal pr. juni 2005. Dr.Psychol.-utvalet har 18 doktorgradsstudentar og Doktorgradsutvalet omkring 150 doktorgradsstudentar. Fakultetet har tatt opp mange nye studentar det siste året, og hatt fleire disputasar, dermed er talet frå juni omtrentleg.

11 kandidatar har hausten 2004 og våren 2005 oppnådd kvalifikasjon i form av gjennomført doktorgradsutdanning.

Når det gjeld vidare struktur i dette dokumentet har vi sett at tema og områda Universitetsdirektøren ber oss reflektere over henger saman. Det er ikkje eintydige skilje mellom årsaker til fråfall, gjennomføringstid og refuseringar. Det viser seg heller å vere ei trend der studentane våre opplever same grunn og trenger heilskaplege tiltak for alle desse tre punkta. Me har såleis ein del overlappende årsaker og tiltak i denne rapporten.

Fråfall blant doktorgrads- og PhD-studentar

Ein gjennomgang av tala på fråfall dei siste fem åra, og tilbakemeldingar frå stipendiatane i framdriftsrapportane, viser at omfanget ikkje er så stort som ein på førehand hadde forventa.

	Årstal	Fråfall pr. år
	2000	4
	2001	2
	2002	3
	2003	1
	2004	2
	2005	2
Totalt		14

Me har studert breva der doktorgradsstudentane forklarar kvifor dei velgjer å avslutte. Det viser seg at årsaker til fråfall vert opplyst å være fleire. Enkelte opplever at forskinga stoppar opp, og at den faglige forankringa ikkje heng saman med intensjonen i byrjinga av studieløpet. Fleire trekker seg på grunn av sjukdom. Enkelte har brukt for lang tid og manglar finansiering. Nokre skifter arbeidsplass. Andre igjen ber om overflytting/skifte til anna universitetet og/eller flytter "saman med" veileder/prosjektleder til eit anna universitet.

Fakultetet tar fråfallet på alvor og planlegger tiltak. Fleire av tiltaka fungerer også som tiltak knytt til gjennomføringstid, og vil verte berørt lengre ned i dokumentet.

Førebels erfaring med innføringa av PhD-programma gjer også grunn til å tru at fråfallsprosenten vil reduserast. Ein av grunnane til det er dei faste rammene PhD-programma representerer.

Når det gjeld perioden det vert rapportert frå (studieåret 2004/2005) har utvala støtta seg til framdriftsrapporteringane for året 2004 for å finne framdrift og ståstad for kandidatane. Det er eit poeng at alle kandidatane som fekk tilsendt skjema leverte inn framdriftsrapportar (eller gav tilbagemelding dersom framdrifta var på is) og såleis må verte oppfatta som heilt eller delvis aktiv, og ikkje falt i frå programmet.

Det viser seg også at ein stadig større del av studentane reknar seg som ikkje-aktive-doktorgradsstudentar eller som studentar på halvtid, noko også veiledarane rapporterar om i framdriftsrapportane. Kor mange av desse som fell ifrå er eit spørsmål det må arbeidast nærare med, men kvifor dei ikkje er 100% aktive, og dermed brukar lengre tid på doktorgradsutdanninga, er eit viktig poeng utvala kontinuerleg prøver å følgje opp.

Tiltak: Faglig oppfølging av doktorgradsstudentane tar begge utvala på alvor, og er noko som ein kontinuerleg freistar å følgje opp. Dette skjer blant anna med konkrete tiltak som gjestekontor, oppfølging med rettleiingsansvar, oppfølging av framdriftsrapportar, utgjeving av ei handbok for studentane og liknande. Tiltaka er nærmare beskrivne i dei to kvalitetssikringsrapportane.

Gjennomføringstid

6 av 18 kandidatar ved Institutt for psykologi er p.t. utanfor normert tidsramme, dvs. at dei ikkje har disputert innanfor opptaksperioden. Tilbakemeldingane frå kandidatane sjølv og veiledarane (i framdriftsrapportar) er at fleire planlegger disputas snarleg.

Når det gjelder kandidatane ved dei andre institutta, under Doktorgradsutvalet, er situasjonen litt forskjellig. Ingen tal er henta fram så langt.

Utvala ser samstundes (som påpeikt på førre spørsmål om fråfall) at det er ein samanheng mellom arbeidsstad og om ein klarar å gjere seg ferdig innan normert tid. Kandidatar som har arbeidsstad utanfor fakultetet har problem med å bli ferdig innan tidsfristen. Utvala har fleire tiltak for desse kandidatane (blant anna i samband med kontrakt mellom universitetet og arbeidsstaden, planlegging av besøk til desse kandidatane og arbeidsgivarane deira og gjestekontor ved fakultetet som er godt brukt etter at det vart oppretta vår 2005).

Eit anna viktig tiltak for oppfølging av Doktorgradskandidatane er medarbeidersamtalane/forskarsamtalar instituttleiarane har, og i følge systemskildringa skal ha, med kandidatane i etterkant av innleverte framdriftsrapportar. Her er eit møtepunkt for kandidatane til å kome med tilbakemeldingar om framdrift i avhandlingsarbeidet, kvifor dei kjem til å gå utover normert tid og kva tiltak som kan setjast i verk for å legge til rette for at dei skal bli ferdige i normert tid. Tilbakemeldingane frå kandidatane på slike møter er veldig gode.

Dr.psychol-utvalet har også rapportert om milepælsrapportar (prøveprosjekt planlagt gjennomført i løpet av februar 2006) i sin kvalitetssikringsrapport. Dette kan også bidra til at fleire kandidatar klarar å gjennomføre innanfor normert tidsramme. I samband med dette har utvalet også etablert eit prøveprosjekt for årleg kandidatseminar, som er eit tiltak spesielt retta mot kandidatar med arbeidsplass utanfor instituttet.

Eit anna punkt som det (i mindre grad) har vorte rapportert om er forseinkingar i forhold til opplæringsdelen, og dette kan ha innverknad på fullføring av forskarutdanninga. Konkrete tiltak er førebels ikkje satt i verk, men det er mogleg å kunne sjå på budsjett, oppfordre institutt til å arrangere fleire kurs, og elles legge til rette for at kurs vert tilbydd også på tverrfaglege forhold.

Opplæringsdel

Fullføring av opplæringsdel er eitt av punkta det vart satt fokus på i Doktorgradsutvalet i samband med framdriftsrapportar 2004.

1/3 del hadde fullført opplæringsdel, nesten 1/3 del hadde fullført men ikkje søkt godkjenning, i tillegg til at i overkant av 1/3 del ikkje hadde fullførte opplæringsdelar. Resultatet frå behandlinga av disse sakene viser at det blant nye PhD-kandidatar er fin framdrift og at dei ser ut til å bli ferdige med opplæringsdelen i løpet av det første 1 ½ året. Når det gjeld "gamle" kandidatar (tatt opp 1999 eller tidlegare) er situasjonen annleis. Der er det ein del kandidatar som ikkje har fullført eller søkt godkjenning.

Noko av bakgrunnen for dette er moglegvis ikkje god nok informasjon om at det bør søkes godkjenning umiddelbart etter fullføring, og ikkje rett før avhandlinga er ferdig. I tillegg kan ulike rutinar og tradisjonar blant studentane være ein forklaringsfaktor. Dette er noko utvalet og administrasjon har jobba med, og det synes som at kandidatar som er tatt opp etter 2000 fullfører og søker godkjenning forholdsvis tidleg i perioden.

Forskarkurs

I vårsemesteret 2005 vart det arrangert 6 forskarkurs, og i haustsemesteret 2004 vart det arrangert 5 forskarkurs (dette gjelder godkjente forskarkurs av begge utvala). Kurs som ikkje var studiepoengsgivande er ikkje tatt med her, men det har vore tilbydd fleire slike tverrfaglege kurs og nye slike er under planlegging. Blant anna kurs retta mot artikkelskriving og publiseringseminar.

Alle kursa har hatt ein eller fleire innleidde forelesarar. Fleirtalet av desse har vore professorar, og alle forelesarar har hatt minst doktorgradskompetanse. Bakgrunnen for dette er at forskarkurs ofte vert arrangert innanfor eit aktuelt og avgrensa emne der det har vore eit poeng å få ein respektert forskar innanfor emnet til å forelese. Først og fremst har det vore innleidde norske forelesarar eller frå Norden.

Refuseringar

Talet på refuseringar i femårsperioden 2000 til og med våren 2005 er 11 på dr.polit, ingen på dr.art, dr.philos og dr.psychol.

Når det gjelder refuseringar er dette også rapportert om i Doktorgradsutvalet sin kvalitetssikringsrapport, blant anna på bakgrunn av refuseringar hausten 2004 der utvalet i etterkant har satt i verk ein del konkrete tiltak. Tiltaka er spesielt retta mot kandidatar med arbeidsplass utanfor fakultetet.

Slik forskingsadministrasjon og utvala ser det er det ein klar tendens at det er kandidatane våre med arbeidsplass utanfor fakultetet som opplever refuseringar. Dei konkrete tiltaka som er nemnd i Doktorgradsutvalet sin kvalitetssikringsrapport er blant anna oppretting av eit gjestekontor på fakultetet og planlegging av besøk til dei eksterne kandidatane og deira arbeidsgivarar. I tillegg er det, og har vore, diskusjon rundt krav til fagleg opphald i vedkommande sitt fagmiljø, og ei ordning med gjennomgang av komitévurderingane (i samsvar med reglar om teieplikt).

Oppsummering

Gjennomføringstid, refuseringar og brot av doktorgradsløp er tema som opptar begge doktorgradsutvala ved SV-fakultetet. Kvalitetssikringsarbeidet har synleggjort at desse tre problema heng saman. Arbeidet har også avdekka at doktorgradsstudentar som fell ifrå, har lang gjennomføringstid og opplever refusering, ikkje har tilhøre ved fakultetet. Dei jobbar i tillegg også del-eller fulltid med andre oppgåver enn PhD-avhandlinga.

Denne negative spiralen er sjølv sagt ikkje eintydig, men det er ein tendens som er vel verdt å leggje merke til.

Tiltaka som er satt i verk og som skal settas i verk i forhold til disse problema vil, om dei er vellykka, kunne føre til ei positiv endring både kva gjeld fråfall, gjennomføringstid og refuseringar. Det er samtidig viktig å vere oppmerksam på at det vil være tidkrevjande å endre på tendensar som dette.